

مسند (ماسبس) غزتمی اداره خاسته
Համակ կամ որ եւ ինչ գրուածին պէտք է ուղղել
ձու Խմբագրութիւն
ՄԱՍՍԻՍ ՕՐԱԳՐՈՑ
Կ. ՊՈԼՍ ՂԱՍԹՈՒՆ, Ներսիսեան Խան
Direction du Journal "MASSIS",
Galata, CONSTANTINOPLE
Les annonces sont reçues
aux Bureaux du journal

ՔԱՆԱՆՈՐՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

• Պոլսոյ համար Տարեկան դրոշմ, արծ... 75	
• Վեցամսեայ... 40	
• Գաւառներու... 100	
• Գաւառներու... 50	
• Գաւառներու... 25	
• Գաւառներու... 25	
• Գաւառներու... 10	
Դրամի փոխարէն Կոստանդնուպոլսոյ 115	
Գրուելի փողով 100 դրոշմ համարուի	

10 ՓԱՐԱ

ԱՅԳԵԱՅԻՆ ԲԱՆԱԳՐԱԿԱՆ ԲԱՆԱԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ 10 ՓԱՐԱ

ԿԵԱՆՔԸ ՀԱՍՏԱՆԱԼ

Ինչ որ ալ ըսեն բանաստեղծութեան
կամ զգացումի կեանքին արհամարհող
նայողները արձակուրդ սա՛ մեր նորե-
րակ միտքերը, աշխարհ պիտի հիանայ
յաւէտ բանաստեղծին, անոր մեղա-
մարտող ոգիին և ամեն բան երգող
քնարին վրայ։ Բանաստեղծին շունչը
պիտի փնտռէ հովհարելու համար կեան-
քին ռամիկ ըմբռնումը։ Կեանքին դա-
նադան դժուարութիւններուն մէջ հե-
ռուէն լսողը մերկիւրի մը պէտք է ա-
նոնց հանդուրժեալ համար։ Եւ ու
դուռն ինչ կը հասկնանք բուն կեանքին,
կեանքին ծաղկերը աշխարհի խտութիւն
միտքին դր բանաստեղծին գործըն-
կիցի կրնայ թափանցել։ Կեանքը բա-
նաստեղծը կըմբռնէ։ Եւ վերջոյ Հիւ-
կոյի չափ ո՛վ ըմբռնած է երբեք կեանք-
ը։ Ինտելեկտու գեղեցկութիւնն էս ու
դուռն ինչ կը հասկնանք, դայն երգող
բանաստեղծը բայց, ու սովորէ թէ ինչ
է այն գեղեցկի բնութիւնը, որուն ծո-
ցին մէջ ապրել կոչուած էս. տղեղ
պատկերներն էս ու դուռն ինչ կը
հասկնանք, ա՛ն բանաստեղծը և հրէ
չալինը կարգաւ հոն։ Եւ ու դուռն ինչ
կը հասկնանք դեռտին վերահաս զնայ-
քէն ու լինի դանդաղ ալ կեանքս ա-
նձնութեանս։ Լամարթինը և Դուր-
եանը կարգաւ, ու դեղնած ջուրերուն
առերեսոյն անշարժութեան տակ
կեանքով գեղուն պատկերներ տեսիլ։
Անհունապէս փոքրը և անհունապէս
մեծը բանաստեղծը կրնայ պատկերա-
ցնել։ Գիտունն ալ այս իմաստով բա-
նաստեղծ է. անմասն մը կը փնտռէ
ու կը գտնէ, բնութեան դապարձը կը
թափանցէ։ Բանաստեղծն ալ այնպէս
չընէր։ Հրէշային և միբրոպային ճիւղա-
ները և անոնց անհաշուելի համեմա-
տութիւնները բանաստեղծին հարցուր
— ըլլա՛յ այն գիտուն բանաստեղծը։
Կեանքին բնական կողմերն անցի՛ր ըն-
կերական պատկերներուն։ Ես ու դուռն
ինչ կը հասկնանք ընկերութեան, անոր
կազմակերպութեան, անոր թաքուն
դէմքերն, անոր ծոցին մէջ շարժող
էակներն, բանաստեղծին հարցուր, որ
նոր անունի մը — վիպասան — տակ
քեզի ներկայացնէ ընկերական կեանքը,
բերապատիկ շարքերով, կեանքի
պատկերներով, ճշգրիտ գիծերով։ Մեր
գոյութեան և տեսանք մը անհուն միջա-
կայի գոյութեան հազիւ գիտակցու-
թիւնն ունինք. բանաստեղծին հարցուր,
որ նոր անունի մը — բարոյախօս — տակ
առջեւէք պիտի սահնակէ հաղաւթը
պատկերներ մոգական լոյսերու մէջն,
որոնք սակայն իրական են բոլորովին
հակառակ իրենց այլանդակ երեւոյթ-
ներուն։ Ես ու դուռն ինչ կը հասկնանք
մեր գլխուն վերեւ ճանաչող բոցերէն։
Բանաստեղծին հարցուր, որ նոր անու-
նի մը — աստղաբաշխ — տակ քեզի պիտի
յայտնէ երկնքի յաւիտեանական ցոլա-
հանգիստը։ Ես ու դուռն ինչ կը հաս-
կնանք մեր բնական երկրին ընդերքնե-
րէն. բանաստեղծին հարցուր, որ նոր
անունի մը — բնաստեղծ — տակ քեզի
չօշափել պիտի տայ տիեզերքին գաղտ-
նիքը և մագնիսացած մարմիններու հը-
պոմով տարօրինակ արարած մը պիտի
ընէ քեզ։

Չգաղտնի նրբութիւնն զուրկ եղող-
ները այս ամենն էս բան մը չեն հաս-
կնար, կեանքը անոնց համար տար
մատներու վրայ հաշուած դուռնային
է. անմիջական առարկաներուն սեռեւ-
ութեամբ միտքերը բան մը չեն հասկնար
բանաստեղծին աշխարհ կեանքին ու ա-
նոր պարզած կենդանի պատկերներէն.
բարբերու կատակերգութիւնը մտիկ
ըրէ՛, ու հասկցի՛ր թէ ինչ տեսակ ան-
ձերէ շրջապատուած էս ընկերութեան
և ընտանիքի. ծոցին մէջ. Ես ու դուռն
իրականութենէն բան մը չենք հաս-
կնար, իրական մարդերէն — բանաս-
տեղծներէն — հասկցի՛ր թէ ինչ է նիւ-
թը եւ հոգին, ինչ է անբանն ու բա-
նականը, թէ ինչ է մարմինը այս մտքի
դանդաղութիւնը։ Գեղեցկիւր մարմնական յո-
շակումն տակ միայն արժէք ունի մեղի
համար. ա՛ն — բանաստեղծը — հիւ-
նայի պատկեր մը կը չինէ անկէց,
պաշտօնութեան առարկայ կընէ դայն,
և դայն ինկերու առարկութեան պա-
տիւր իրարու ձեռքէ կըսկսի՛ր յա-
վիտակը։

Ինտելեկտու և ընկերային շատ մը
բարեկարգութիւններ արդիւնք են այն
հարաբերութեան երեւակայութիւններուն, որ
իսկական պատկերներու վրայ երացած
են. անոնց միակ թերու միւսն այն է որ
ժամանակակիցներն ուն կամ դժուար
կը հասկնանք, բայց վերջապէս իրակա-
նութիւնը իրենց կողմն է։ Մտքին ըն-
պասակները միայն կը շարժեն բա-
նաստեղծները — կըսեն, բայց ինքիւր
հիմէն քննել վ. ինչ տարբերութիւն կը
գտնենք մտքին և սրտին թերեւոր
մէջ. հասարակ առումով անշատ նկա-
տած սրտն ու միտքը նմանաձայն
ներդաշնակութիւն մը կը կազմեն դա-
րափարներուն և զգացումներուն մէջ։
Անոնք որ կեանքին իսկական իմաստ
ըմբռնած են, գիտնա՛ն թէ իրենց մէջ
սրտն ու միտքը համեմատելի են. և մէ-
կուն խորհուրդը միւսին զգացումն
կատարեալագործութիւն է միայն։

Հետեւաբար սրտն ու միտքը հա-
ւասարապէս պէտք է մշակել, եւ վեր-
ցնել այն նախադասութիւնը, զոր մեր
մէջ գոյացուցած է տալ դաստիարա-
կութիւն մը սխալակ միտքերէ տրուած
թէ գիտունը բանաստեղծ չէ, կամ բա-
նաստեղծը գիտուն չկրնար ըլլալ։ Միտ-
քին ու սրտին ամուսնացումը ընդ-
հանուր կըթուծեան տեսանկյանով ար-
լուր՝ շատ սխալ ազդեցութիւն մը կը
գործէ մեր կրթական միջավայրին վրայ։
Վերաբերման վերահասը եւ բժշկին
նշտակը, երկրաբանին արդիւնք եւ
աստղաբաշխին մանրադիտակը իրենց
ձեռքը բանդներէն տանք կը կարծեն
թէ սրտին հետ գործ չունին, զգացումը
իրենց համար չէ, մինչդեռ բանաստեղծ
ին հակառակ իրենց Միտքի բժշկին
պէս, մինչդեռ իրենց սրտը իրենց հետ
ունին։ Սրտի ու միտքի համեմատելի կրթու-
թիւն, ահա այն դաստիարակութիւնը զոր
կրնանք միշտ հանձնարանել, ըլլան դուռն
բանաստեղծ կամ բանաստեղծ-գիտուն
կամ բանաստեղծ-վիպասան, ինչպէս
պիտի տեսնենք Ալֆրէտ Տոսէի կեն-
սագրութեանէն։

ՄԵՐ ԲԱՆԱՆՈՐՈՎԱԳՐՈՒՆԻՆ
Մեր գաւառացի բաժանորդներն անոնցմէ
որ ցարդ չեն վճարած իրենց բաժնեգիրը,
կը խնդրուի որ նկատի առնելով թերթի
վարչութեան կողմ, եղած պէս պէս զոհա-
բութիւնները, դիւրամտեղով պայմանա-
գործելով հաշտեալ համար իրենց, հաճին
վճարել իրենց պարտքը նիւթական վճարի
մը եւս չենք արկելու համար փոխանակ
բաժնեգիրը դայն։

ՍԵՐ ԲԱՆԱՆՈՐՈՎԱԳՐՈՒՆԻՆ
Մեր գաւառացի բաժանորդներն անոնցմէ
որ ցարդ չեն վճարած իրենց բաժնեգիրը,
կը խնդրուի որ նկատի առնելով թերթի
վարչութեան կողմ, եղած պէս պէս զոհա-
բութիւնները, դիւրամտեղով պայմանա-
գործելով հաշտեալ համար իրենց, հաճին
վճարել իրենց պարտքը նիւթական վճարի
մը եւս չենք արկելու համար փոխանակ
բաժնեգիրը դայն։

Կ. Երկար տարիներ ի վեր արդէն, «Վեր-
թեր»-եան վեպերէ շատ հեռացած է գեր-
ման գրականութիւնը, և Պիլմարը ու
Պիլմարի տղան իւրեանց արժանի երկիր հա-
սուցած են (1)։

ՍԻՍԱԿ

ԻՐԱՎԱՆ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ
Սուր Աւետիսի ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ ԿԵԱՆՔԸ
Պ ա տ է ր Բ.
ՊԱՆԱՆՈՐՈՎԱԳՐՈՒՆԻՆ
Դ.
Կարծես անհրաժեշտ թեւատը հեղուակ-
ներ իրենց նախադասող զգեստներ ցոլա-
ցած էին անմեղ մանկիկն առաջ երբ նէ
աչքերը գտնուէին մը նման դէպ ի տեսա-
միտ մօրը դարձնելով ինքնազգաց համոզ-
ման կը սկսէր թէ «Շիւր» (sure, իրաւ) մամա՛,
Ես տայ (die, մահիւ) պիտի ըլ-
լամ։ «Շիւ», դաւախ, մի՛ ըսեր այսպէս,
դուռն տայ չալտի ըլլաւ, բարի ծիղիւր
(Յիւստ) քեզ պիտի փրկէ։ Ի դժուր, ի
դժուր էին այս խօսքերը. նախազգացումը
լեզուցած էր իր պղծիկ սիրտը այն հա-
ւատքը որով համոզուած իր մօրը, կուզէր
ճանաչողութիւնը յայտնել թէ իրաւ, պիտի
մեռնի։ Երկար ժամանակ Կ. Երկար կը
ջանայ անկողին մէջ և կսկսի ածադարա-
նաբար մօրը ըսել. «Բարեք», բարեք (quick
շուտով) մամա՛, քիս ըրէ (Kiss համբուրէ)
ինձ, պիտի մեռնիմ։ Գիտէր թէ պիտի
մեռնէր խեղճը, երկնային կաթիլ մը ցօղ
պղծիկ էր իր հոգին. բայց որպէս էր իր
մօրը երկու բաղկաց մէջ գլխիկը տեղա-
դրելով դէպ ի միւս աշխարհը թուրուն։
Այդ մայրը այդ պայդիկանին, կսկիծներու,
արցունքներու հաւաքած մը, լոյս, արեւ,
կեանք տալու համար իր հոգեւոյն, սրտին
մասը եղող վերթիկին, ու հոգն ալ պիտի
գրէր. բայց ի դուր էր, ա՛լ համոզուած
էր թէ մայր, կեանքը, անմեղ կեանքը
յախճապիւր համար միշտ պատրաստի
գտնուող այդ սեւեռեւ տապաւակը, պիտի
լսէր իր վերթիկին իր ձեռքէն, իր ամբողջ
կանայք, մայրական կորովի զօրութիւնը չը
պիտի բաւէր անոր ահագին ժանդներուն
զինարդը. ուստի պէտք էր հպատակել, և
կսկիւր կրօնքի, հաւատքի, քրիստոնէութեան
թեմա չալտի ըսելով միտքով իրենց
իր դաւիկն առաջ թափել։ Սրտը հեծե-
ծաղին, աչքերը լալապին կըսէր. «Այո՛,
վերթիկ, դուռն չալտի մեռնիս, հապա-
բար ծիղիւրին ըսի՛ պիտի երթնաւ, ուրախ
չէս դաւախ, բարի ծիղիւր դիտէ որ դուռն
«Կուտ կըլ» (good girl, բարի աղջիկ) Ես
և քեզի իր ըսելով պիտի առնէ՛ չէս երթար
դաւախ։ — Այո՛, մամա՛, Ես բարի ծիղիւրին
պիտի երթնամ, բրէյ (procy, աղօթել) ըրէ՛
ինձի համար քուրք, քիս ըրէ, քիս, մա-
մա՛, անուշիկ մամա՛ս, մա... մա... Եւ
հա՛ յաւիտեանական Որդիսը կը կնքէ
նեւա խորհրդաւոր աշուկներ, երկարաձիգ
թափիկները իրարու կը հպին, նեւա կը-
րիկ զլիկիկ մեղմիկ կը ծուր մօրը բաղկին
վերթիկ, վերթիկ չունէ մը եւս... և ահա ա-
մէն ինչ լինած, վերջացած է։ Խորհուրդ-
ներու ամենին խորհրդաւոր կնքուած է
թողովով մնացուն ժառանգ, ցաւերով, ցաւե-
նա։

Իրով պատառ պատառ սիրտ մը ներս ան-
միտքեւ մօրկանը որ այժմ արդունքովը կը
լուար իր անմոռանալի վաղամեակի վերթի-
նին մեղադրանքայն այստեղ, որոց վրայ դեռ
կը նշարաւոր անպաւոր կեանքի մը շուտով
թողած թառամած նշանները։

Վերթիկի հոգին սառնաւալ դէպ ի
վեր թեւած էր կատարեալագործութեան ան-
ծայրածիր աշխարհը, մինչդեռ ներս քն-
քող մարմինն անզգայ, պաղ, մարմարին
նման, սիրեւեալ արցունքներու մէջ կը
ծվար, որոց մեծագոյն ակն էր սիրտը հա-
լած մաշած, աչքեր լալով կարմիր բորբոքա-
մօր մը աղկալուր արտասուքը։ Մանկիկ
մէր որ մեռած էր, բայց իր պարզ, խո-
նարհ մահը կըցած էր սրտի թուրը հա-
նել, միտքեր, դադարաւոր յեղափոխել,
զգողը, մտածումներն ու զգացումները
իրարու զօդելով մեծ, նուիրական խեղա-
ներ արտադրել։ Այսպէս և Ես ի լուր այդ
անմեղին մահուան մտքին մէջ կողմը,
սկեպտիկական ցրտեղան կարծեալ մէջ կը
նշարաւոր ինկերուր, Թոմաս Բէյնը, Պրա-
տիս, ձօղի՛ն Սայմը, Բընան, Շորէն-
հաւոր, Թալմոյ և այլք որոց խոցողիչ կնք-
ներ երկար երկար տարիներ զիս խորժած,
խոցուած, չարչարած էին, մինչ միւս կող-
մանէ ևս վերթիկի ողբական հետքովը կը
թուլէին յաղթաւ մարի Մէլիօ Բէյնիօն,
բանտերու այդ ինքնազգաց հաւատարա-
քը, Պիլմը, Թալմոյ, Հիւկի, և այժմ իսկ
առաջս բացէն սարդուած իրական պատկեր
մը որ ինքնին անհաշուելի հաղաւթաւոր
հանձնարելու ապացոյցներ կարծէ։ Եթէ 10
անգամ ունկնդրէ՛ Մայիլյոյի մը, Պիլմը,
և կամ Պիլմը մը ըսելով բարձրագոյն հետա-
րախոսութեանց, սկեպտիկական միտքին, խա-
ւարտին Ստիւքին մէջ լողողալով սիրտս,
պիտի չյուզուէր այնչափ, պիտի վերաբն-
ներ այնքան խորին մահուան մը շարժա-
նիքին ու հետեւեալը որպէս այս խեղճ,
անհանձնար, ամի՛ն որպէս հանգիստն ի
դադարի, որ կըցաւ սրտերու ամենէն
ստուրիկանը շարժել ի սարսուռ, և աչքե-
րու ամենէն երաշար գրգռելու յարաւաստա-
վերթիկին, վաղանցուկ այդ հոտահամբոյր
Շուշանիկը խիտ էր աշուկներն ալ մէկ
մա՛ վատ աշխարհի մը վատ տեսարանները
չտեսնելու համար. այդ վաղը այստեղով
վաղիկը կատարեալ զոր ամէն ոք գրէր,
համբուրել, գողուել, սիրել կը կամէր,
այժմ խորթմայրն լուռութեան մը մէջ ան-
լուր հրաւէր մը կը կարդար ամենուր դէպ
ի վեր, վեր, բարձրագոյն հայի և ան-
մահութեան յոյսեր տալով, ու մահուան
դաւաճութիւնը մեղմացնելու համար։

ԳՐԱՍԻՐ ԵՐՈՒԱՆԻ
Սան-Մարտինյան
Տարօրինակ կենդանիներ կան աշխար-
հիս վրայ. Հուստընի ծոցին (Սմերկիս) հա-
րաւային կողմը, հետաքրքրաշարժ ձուկ մը
կայ, որուն տեղափոխութիւնը կատարել
կուտան, որ կը նշանակէ բար կողմը Այս
ձուկը խիճեր ու բարեր կը ժողովէ, շատ
անգամ մէկ իրար ծանրութեամբ և զա-
նոնք կը զիջէ գետերու յատակը, ապա-
հով տեղեւանք, ձուկերը ձեռք ձեռք կու-
տան այս կոյրը կանգնելու համար, որուն
մեծութիւնը կը տարբերի գործաւոր ձուկե-
րուն թիւին համեմատութեամբ անոնց
միջին հաշուով, սակայն մը քար կը պա-
րուսակէ, տանք աւելի քիչ, մինչդեռ ու-
րիշներ ալ — ձ Ծօն և կը կռնեն։ ձուկերը
բերնով կը կրնան այդ բարերը և գարնէն
է որ կաշխատին Ծառ տեղ լուրերը ծանծաղ
ըլլալով, կոյտերը կէս մը ջուրէն դուրս կը
մանան, Բայց փուճ տեղը չէ որ Ավառտուն-
քը կը զիջեն այդ կոյտերը, փասն զի ա-
նոնք մէջ կածեն իրենց հաւիթները.
բնութիւնը գաղտնիքներ ունի տակաւին ու-
րոնց ոչ որ թափանցած է մինչեւ ցարդ։

ՎԵՐՋԵՆԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ
ՎԱԿԵՐԱՅՈՒԱԾ ՈՒ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԱԾ

ՀԱՅՏՈՒԹԵԱՆ
ՎԵՐՋԵԱՎԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐԻ
ՎԻԵՆՆԱՅԻՆ ՈՒ ՓՈԽԱՆԱԳՈՒԱԾ

Հայտութեան վերջնական դաշնագրին փոխանակութեան գործողութիւնները կ'ընէ կատարութեան

Վե՛հ. Սուլթանին կողմէ վաւերացած դաշնագիրը կայս. զինանանով, մահկով և ժապաւէններով դարգարուած գեղեցիկ տուփի մը մէջ դրուեցաւ և կարմիր կ'ըսէ մոտով կնքուելէ յետոյ Արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնատունը յանձնուեցաւ:

Արտաքին գործոց նախարար, Ռեյֆիէ փաշա իշխան Մովսէսբաշաօն պաշտօնագէտ իմանալով որ Հայտութեան դաշնագիրը Աթէնքէն վաւերացուած և Պոլսի դուրսուած է, ժամը 9 լիւն Ռ. դուրս գնաց, ուր նախարարական ժողովը կ'ստէ կնքէր, և այդ լուրը պաշտօնագէտէն հաղորդեց Բարձր. Աւստրիային:

Ժամը 11 ու կեսին ատենները իշխան Մովսէսբաշաօն, ընկերագրութեան Մ. Աղեքեանքը Նառուրի որ կը փոխանդէր Մ. Սթէֆանուի — այս վերջինը ծաղրապէս հիւսովը ըլլալով — Արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնատունը դաջին ուր իրենցն էլ նարը. Ժամը 12ին ատենները և կաւ նաեւ օտմ. Բ. պատուիրակ Հասան Թէմալ փաշա: Ապա դաշնագրինն ու փոխանակութեան ծախարկեցին Ռեյֆիէ փաշա, Հասան Թէմալին, Ժապա, Նուրի փէյ, Տաւուս փէյ, Եւսուֆ փէյ, իշխան Մովսէսբաշաօն և Մ. Նառու:

Օտմ. Ա. պատուիրակ Ռեյֆիէ փաշա, առաւ Վե՛հ. Սուլթանին կողմէ վաւերացած դաշնագիրը, բացաւ տուփը և հեղին պատուիրակներուն հաղորդեց:

Իշխան Մովսէսբաշաօն և Ռարիստի պաշտօնէն վաւերացուած դաշնագիրը, որ նմանապէս դրուած էր զարդարուն և արքայական զինանշանը կրող տուփի մը մէջ, օտմ պատուիրակներուն հաղորդեց, ապա կատարուեցաւ փոխանակութեան գործողութիւնը:

Եւ վերջապէս Օտմ. և հեղին կատակները ստորագրեցին մէջ մէկ յայտագիր որով իշխանատունին ինչ Հայտութեան վերջնական դաշնագիրը կնքուած և փոխանակուած էր:

Ժամը մէկ ու կեսին ատենները հեղին պատուիրակները կրողարձան, իշխան Մովսէսբաշաօն միևնույն պահուն աքիք լալով շնորհակալութիւն և փափագ յայտեց որ այսուհետեւ երկու պետութեան միջեւ բարեկամական շարքերու իրենց հաստատուին, շնորհակալութիւն յայտեց նաեւ միւս ներկայներուն:

— Աթէնքէն կը հեռագրեն դեղով. 17 իտականով. Ռուրդարանական յանձնաժողովը, որուն յանձնուած է պատերազմին իրողութեանց մասին ընդմիջները ընել, հաղորդեց կատարութեան թէ իր ընդունալով միջոցին լիւթիքի լիւթիքին դատապարտող դարձել երեսուն համառ և Յանձնաժողովը հրաւիրեց արդարութեան նախարարութիւնը ընդունին մը ըսնալ այդ երեսներին ղեմը:

— Բարի լիւթիքը կ'ընդունին Ռապիտ լուրհանը որ մեկնած էր Պրէճէնէն չորեք շաբթի իրիկուն ժամ 9 լիւն ատենները, շաբթի ատու օրէին կ'ընդունին պատմապաշտօն ժամը 3ին միայն դէպու Տարտակէն անցին: Հետեւաբար Մ. Բաւարիկիտիքի որ այդ շոքնաւով կուտար, Հայտութեան վաւերացուած դաշնագիրը բերելով, երեկ առտու կըցաւ միջև Պոլսի հասնելը:

— Յունաց Պատրիարքարանին զիանապէս, Ռաւիկիտիքի փէյ. շաբթի որ Հիւսիսն առաջին պատուիրակ իշխան Մովսէսբաշաօնի բախարանը երթալով, Հայտութեան ստորագրութեան առթիւ Տ. Կատանիին Պատրիարքին շնորհաբարութիւնները յայտնեց իշխանին:

ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՆ
ՏԱՐԵՑՈՅՑ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ
1898

ՀԱՆԴԵՐՈՒԹՅԱՆ ՏՄԱՐԻ

Հրատարակուեցաւ 1898 տարու ժողովրդական ՏՄԱՐԻՆՈՅՑԻՆ, որ լսելի լուսն օրացոյցն կը պարունակէ քաղաքային առումներով, գործարկները, գիտական և վիճակագրական տեղեկութիւնները եւայլն. և ի ժամանորի այս տարուան Տարեցոյցը զգալարեւել է Ամեն ի. զարգացողը ուր Բարձր. Ճարտարական ընդհանրական լուսնայինը:

Կերպարանտեղին է Նշան Կ. Պետրեան փէյ. ի տպարանը Էսփի Զաքարի ճառագիծի միւր 61, և բոլոր նա զըզմանաւ լուսն:

ԴԵՆ 6 ԶՈՐՈՇ

